

Suomalainen luonne

Suomalaisesta luonteesta on kirjoitettu paljon. 'Kuumista suomalaisista miehistä' on kerrottu monia vitsejä ja juttuja. Mutta on ihan eri asia lukea ja kuulla niitä kuin todellisuudessa itse kohdata suomalaisen mentaliteetin 'graniitti'. Venäläinen sananlasku sanoo, että oppiakseen tuntemaan ihmisen, täytyy syödä "puuta suolaa" (puuta on noin 16 kg, suom huom.) hänen kanssaan. Meidän, jotka olemme valinneet Suomen asuinpaikaksemme, täytyy ottaa huomioon ei ainoastaan suomalaisen, vaan myös meidän oman luonteemme erikoisuudet, jotta osaamme oikein olla tekemisissä muiden kanssa ja voimme olla tyytyväisiä.

Jokainen ihminen on omalla tavallaan yksilöllinen, mutta yhdessä me muodostamme kansan, jolla on tiettyjä yhteisiä piirteitä. Kun meille sanotaan, että tuo henkilö on ranskalainen, amerikkalainen, italialainen, venäläinen tai suomalainen, me emme saa tietoa ainoastaan siitä, missä hän syntynyt ja mikä on hänen kansallisuutensa, vaan samalla me saamme tietoa myös siitä, millainen ihminen hän on ja mitä voimme odottaa häneltä seurustellessamme hänen kanssaan.

Millainen oikeastaan on suomalainen - naapurimme, jonka kanssa me olemme alkaneet elää ja tulemme elämään hyvin ja sopuisasti? Kun tarkastelee Suomen luontoa ja huomaa sen maisemissa onnea sekä rauhaa, voi ajatella sitä, että nämä metsät, järvet ja kalliot ovat muovanneet suomalaista luonnetta. Ihmisen toimintaan vaikuttavat ne asiat, mitkä ovat hänen ympärillään tässä maailmassa, sekä ne ihmiset, keiden kanssa hän on tekemisissä; täten määrittävät erilaiset kulttuurit.

Mikä on olennaista suomalaisessa ihmisessä? Kaikkein olennaisinta on hänessä patriotismi. Suomalainen rakastaa omaa maataan. **Kotimainen** - kotimainen on adjektiivi, jonka usein kuulee suomalaisen puheessa. Ostaessaan elintarvikkeita, vaatteita tai muita tavaroita kaupasta hän on aina kiinnostunut tietämään: '**Onko se kotimainen?**' Ja jos hänen rahapussissaan on tarpeeksi rahaa, niin

suomalainen ostaa mieluummin kotimaista tuotantoa olevan tuotteen, vaikka se olisi kalliimpikin, sillä onhan se sitten ekologisesti puhtaampi ja laadukkaampi.

Suomalainen ei rakasta omaan maataan vain abstraktisesti. Hän rakastaa omaa kotiaan, jonka luomaa lämpöä ja turvaa hän suuresti arvostaa. Suomalainen rakastaa maatilkkua talonsa ympärillä, katua, jonka varrella talo on, kaupunkia, missä katu on, sekä maata, missä tämä kaupunki on. Ja lisäksi kaikkialla pitää olla järjestys. Kaikkina vuodenaikoina kaikki paikat pidetään puhtaana. Talvella tehdään lumityöt, syksyllä haravoidaan lehdet ja keväällä istutetaan rakkaudella kukkasia, lisäksi hoidetaan kuntoon lasten leikkipaikka ja tehdään pihalle mukava paikka grilliä varten.

Järjestys on suomalaisen yhteiskuntakulttuurin tunnusomaisia piirteitä. Kunnan viranomaiset myöntävät varoja yleisen järjestyksen ylläpitoon. Suomalaisissa virastoissa on esimerkillisen puhdasta. Suomalaiset kadut ja moottoritiet ovat ihanteellisessa kunnossa huolimatta niiden ylläpidon kalleudesta. Olisi kuitenkin väärin olettaa, että ihan kaikki suomalaiset ovat yhtä järjestelmällisiä ja puhtautta rakastavia. Suomalainen nuoriso on vähemmän tarkka järjestyksen suhteen kuin vanhempi sukupolvi.

Suomalaista kulttuuria voidaan luonnehtia yksilökulttuuriksi. Televisiossa on tehty kysely siitä, missä ja miten suomalainen haluaisi nykyaikana asua, ja osoittautui, että keskivertosuomalainen haluaa asua pääkaupungissa, metsässä, järven rannalla, omassa talossaan koiransa kanssa ilman naapureita. Ja kaiken tämän suomalainen haluaa samanaikaisesti. Kaikesta voi nähdä, että suomalainen rakastaa tänä päivänä mukavuutta, mutta entiseen tapaan hän kuitenkin hakeutuu takamaiden yksinäisyyteen.

Yksilökulttuurin edustajat ovat itsenäisiä, riippumattomia ihmisiä, jotka ovat saavuttaneet hyvinvoinnin kovalla työllä ja jotka eivät ole tarvinneet sen suurempaa tukea ympäristöltään. He eivät myöskään ole etsineet itselleen johtajia voidakseen seurata näitä. Kaikki tämä on hyvin ominaista suomalaiselle.

Suomalainen kunnioittaa itsensä kaltaista, mutta hän ei näe tässä kuitenkaan itsensä kilpailijaa. Hän ei käy tämän kimppuun eikä halua, että hänenkään yksityiselämänsä tunkeudutaan millään tavalla. Suomalainen suojelee omaa pesäänsä tunkeilijoilta. Hän haluaa nähdä itsensä ympärillä riippumattoman ja vapaan henkisen ja fyysisen tilan. Fyysisellä tasolla tämän tilan säde (**reviiri**) on vähintään yksi metri. Tämän reviirin rikkomista pidetään sanattomalla tasolla jonkinlaisena aggressiona. Mitä tämä oikein tarkoittaa? Kun keskustelee suomalaisen kanssa, ei ole mahdollista koskettaa hänen kättään tai olkapäätänsä saadakseen siten huomion kiinnitetyksi itseensä. Ei saa elehtiä voimakkaasti suomalaisen kasvojen lähellä. Suomalainen kuuntelee puhetta hyvin jännittyneenä ja tekee omat johtopäätöksensä siitä, kuka seisoo hänen edessään - oma vaiko vieras.

Suomalainen on varovainen eikä siten ole kovin luottavainen. Mutta mikäli joku ihminen ei koskaan petä suomalaista, vaan joka kerta tavatessa vahvistaa suomalaisessa luottamuksen tunnetta, hänellä on mahdollisuus päästä 'omien' joukkoon. Suomalaisen kanssa ei ole kovin helppoa saavuttaa todella lujaa ystävyysuhdetta. Hän muistaa kauan loukkaukset eikä helposti anna niitä anteeksi. Hänellä on hyvin usein taipumus uskoa kuka muu tahansa syylliseksi, paitsi itsensä.

Suomalainen kunnioittaa toisen aikaa samoin kuin omaansa, hän on täsmällinen ja odottaa samanlaista täsmällisyyttä myös niiltä, joiden kanssa hän on tekemisissä. Jos menee suomalaisen luokse kylään ilmoittamatta siitä etukäteen, pidetään sitä kanssakäymisetiketin rikkomisena. Vain kaikkein läheisimmän ystävän luona voi pikaisesti käväistä, ei muiden. Jopa sukulaiset sekä lapset, jotka eivät enää asu vanhempiensa luona, sopivat tapaamisista etukäteen. Suomalainen tuskin jättää tekemättä suunniteltuja töitään, mikäli saa ystävänsä yllättäen vieraakseen. Mikäli tapaamisesta on sovittu, niin suomalainen tekee kuitenkin kaikkensa, jotta hän voisi keskittyä vieraisiinsa sovittuna aikana.

Suomalainen on ujo ja hiljainen. Hän ei ole seurallinen eikä hän ole kovin aloitteellinen juuri koskaan kanssakäymisissään, jos hän on tuntemattomien ihmisten seurassa. Siksi julkiset esiintymiset esimerkiksi oudolle yleisölle, kylässä tai kokouksessa saavat hänet punastumaan ja hämmentymään. Mutta jos hän on tutussa ympäristössä ystävien keskellä, hän tuntee olonsa mukavaksi ja voi olla mainio keskustelija. Suomalaiset naiset, jotka ovat tuttuja keskenään, voivat osoittautua uskomattoman puheliaiksi.

Suomalainen on harvinaisen itsepäinen ja siinä piirteessä on hän uskomattoman luja. Sellaiseksi hänet on varmaankin muokannut luonto, josta hän on kaiken hyvän saanut sinnikkäällä työllään kasketen metsät, nujertaen kannot ja vyöryttäen syrjään kivenjätkäleet hedelmällisiltä laidunmailta sekä jatkuvasti taistellen huonoja ilmoja vastaan. Jos puolustaa omaa mielipidettään jollekulle suomalaiselle, voi näyttää siltä, että päästiin yhteisymmärrykseen, mutta mielessään tämä varmasti pysyy omassa mielipiteessään: 'Kyllä suomalainen tietää, mitä tekee'.

Suomalainen on hitaanpuoleinen, mutta hän on hoksaavainen minkä tahansa asian hyödyn suhteen, siksi hän tuskin tulee jäämään missään häviölle.

Toisinaan suomalainen on niin luottavainen etenkin virallisista kanavista tulevan informaation suhteen, että hän ottaa jopa ilmeisen väärätkin tiedot todesta.

Suomalaista yhteiskuntaa voi kutsua feministiseksi. Suomalainen nainen on itsenäinen, riippumaton ja aktiivinen sekä omassa yksityiselämässään että kaikenlaisessa yhteiskunnallisessa elämässä. Jo kauan aikaa sitten hän on vallannut itselleen tukevan sijan yhteiskunnallisissa ja poliittisissa piireissä sekä ammattiyhdistyksissä. Huolimatta näistä positiivisista asioista hän saattaa usein kuitenkin yksityiselämässään olla onneton. Suurimmassa osassa avioerotapauksista nainen on aloitteentekijä. Suomalaisen naisen suhtautuminen perhe-elämään on nykyään sellainen, että hän pitää avioeroa parempana kuin pysyttelemistä epäonnistuneessa avioliitossa.

Työelämässä suomalainen nainen toteuttaa hyvin usein itseään omana persoonanaan. Taloudellisesti hän on riippumaton. Nainen ei yksin vastaa lasten kasvatuksesta, vaan siihen osallistuu osittain myös työtön mies. Huolimatta itsenäisestä asemastaan työelämässä suomalainen mies näyttää perhe-elämässä olevan johdettavan asemassa. Suomalaisella naisella on 'presidentin' rooli suomalaisessa perheessä. Keskivertosuomalainen mies osallistuu aktiivisesti kotitöihin. Suomalaisissa perheissä perheeseen liittyvät asiat ja kotityöt eivät jakaudu naisten ja miesten töihin. Tämä vaikuttaa hyvin houkuttelevalta niistä naisista, jotka tulevat naisia alemmassa asemassa pitävistä kulttuureista.

Suomalainen mies solmii kahden kulttuurin avioliiton useammin kuin suomalainen nainen. Käytäntö osoittaa, että vaimoksi otetaan usein sellaisen kulttuurin edustaja, missä naisen rooli on alempi ja se on määritelty kotilieden vartijaksi ja kotiäidiksi (esimerkiksi venäläinen, japanilainen, thaimaalainen ja kuubalainen kulttuuri). Voidaan olettaa, että siten suomalainen mies voi toteuttaa miehistä tarvettaan tuntea itsensä isännäksi ja päättäjäksi perheessä.

Suomalaiset lapset ovat 'kukkia niityllä' kasvaen vapaina ja rauhallisina luonnon helmassa; heidän ei tarvitse murehtia vanhempien ja yhteiskunnan ainaisia huolia. He ovat välittömiä kuten kaikki muutkin lapset, mutta ujoja ja arkoja suhteissaan vieraisiin ihmisiin. Suomalaiset äidit pitävät heitä paljon harvemmin hyvänä kuin vaikkapa serbit, arabit tai venäläiset. Suomalaisille lapsille on asetettu vapauden rajat siinä määrin, missä heidän kykynsä tulevat esiin luonnostaan, ilman pakottamista. Kun lapset kasvavat, he muuttavat aikaisin pois kotoaan ja tulevat itsenäisiksi. Suomalaisessa yhteiskunnassa lapsille annetaan eriomaiset opiskelumahdollisuudet,

mutta kun nuoret saavat ammatin ja joutuvat tänä päivänä menemään työttömien riveihin, niin he kokevat jääneensä yhteiskunnan ulkopuolelle. Tämä näkyy alkoholismina ja huumausaineiden käyttönä.

Suomalainen ihminen on lainkuuliainen. Tämä piirre näkyy hänen toimissaan viranomaisten kanssa sekä hänen suhteissaan toisten suomalaisten kanssa. Keskivertosuomalainen maksaa ajoissa laskunsa (vuokran, puhelin-, sähkö- ja televisiolaskut sekä lainan takaisinmaksut). Suomalaisen suhtautuminen vero- toimistoon on ystävällismielistä. Sakot maksamattomista laskuista ja veroista tekevät hänestä nopeasti taas kurinalaisen.

Suomalaisen silmissä poliisilla on paljon arvovaltaa. Suomalainen ei riko järjestystä yleisillä paikoilla, ja jos joku rikkoo, niin silloin hän ei ala riidellä syyllisen kanssa eikä loukkaa tätä. Hän kutsuu mieluummin poliisin paikalle järjestyksen ja oikeuden palauttamiseksi. Suomalaisten välisessä kanssakäymisessä ei ole tyypillistä asennetta: Yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta. Suomalaisessa yhteiskunnassa jokainen vastaa itse omista tekemisistään.

Suomalainen, joka elää itsensä kaltaisten naapurien läheisyydessä, voi säilyttää useiden vuosienkin ajan tietyn etäisyyden näihin eikä ole näiden kanssa missään tekemisissä. Voi olla niinkin, että samalla porrastasanteella asuvat ihmiset tuskin nyökkäävät toisilleen tervehtimisen merkiksi tai eivät lainkaan tervehdi toisiaan. Naapurilta ei poiketa kysäisemään suolaa, vaan mennään kauppaan.

Keväisin, pitkän talven jälkeen, suomalaiset organisoivat asumansa talon piha-alueen siivouksen porukalla, tilaisuutta voi kutsua työn juhlaiksi ja naapurien kanssa seurusteluksi. Kaikki osallistuvat työntekoon 'vauvasta vaariin'. Kun kaikki on saatu valmiiksi, suomalaiset istuutuvat grillin ääreen ja paistavat perinteistä lenkkimakkaraa (**makkara**). Lapset juovat limonadia ja aikuiset olutta. Ja tämä on sitten vihdoinkin se tilaisuus, jolloin voi nähdä omia naapureitaan ja jutella heidän kanssa.

Hyvin toisensa tuntevat suomalaiset järjestävät aina apua auttaakseen toisiaan suurissa töissä, esimerkiksi talon rakentamisessa ja sen remontoinnissa. Kaikki tulevat sovittuna aikana ja työskentelevät yhdessä muutaman tunnin ajan saaden valmiiksi ison määrän töitä. Tällaista työtä kutsutaan **talkootyöksi**.

Suomalainen jumaloi saunaa eikä voi mitenkään käsittää, että mitään saunan kaltaistakaan ei ole muissa maissa. Rakkaus saunaa kohtaan on eräänlainen kultti, ystävät voidaan kutsua saunaan (**tulkaa, olkaa hyvä, saunomaan**). Sauna ja saunojen mieluinen olut lähentävät tuntemattomia ihmisiä toisiinsa.

Suomalaiset rakastavat urheilua, koko maa kannustaa omia mieliurheilijoitaan. Suomalainen ei ole ainoastaan kannustaja, vaan hän osallistuu myös itse moniin urheilukilpailuihin ja kisoihin. Etenkin pienemmissä kaupungeissa suomalaiset perheineen tai yksin menevät iltaisin kävelemään reippaasti pudottaakseen kerääntyneet kilot omasta painostaan (**käydä lenkillä - ходить на прогулку, совершать круг**). Mukavat uimahallit saunoineen ovat myös suomalaisen rakastamia tapoja rentoutua. Suomalainen lepää kesällä omalla kesämökkillään (**mökki**), jos hänellä sellainen on, tai matkustelee omalla autollaan Suomessa tai ulkomailla, mikäli hänellä on tarpeeksi rahaa. Talvilomalla (**talviloma**) suomalainen lähtee lämmittelemään Kreikkaan, Espanjaan tai Kanarian saarille tai menee laskettelemaan oman maan pohjoisosiin. Lomaa voi viettää tietysti vähän vaatimattomamminkin istumalla kotona takan ääressä ja katsomalla televisiota.

Suomalainen rakastaa matkustamista, missä kaikissa maailman kolkissa hän mahtaakaan olla käynyt. Työtä tekevä suomalainen voi sen suoda itselleen. Jos hän on työtön, niin silloin vaateet ovat pienempiä. Suomalaiset käyvät usein Venäjällä (Pietarissa, Petroskoissa sekä Moskovassa). Epävakaa tilanne Venäjällä, Tšetšenian tilanne, rikollisuus ja joskus huono palvelu turistipaikoissa vähentävät suomalaisten halua matkustaa Venäjälle.

Vapaapäivinä, kun koti on saatu kuntoon eikä ketään huvita jäädä seisomaan lieden ääreen, suomalainen perhe lähtee kahvilaan tai ravintolaan ottamaan jotain pikkupurtavaa tai syömään päivällistä kukin omien mahdollisuuksiensa mukaan. Suomalaisten keskuudessa ovat erityisen suosittuja italialaiset pitsat. Suuren kotipitsan (**kotipizza**) voi tilata jopa kotiin. Kahvi on sellainen doping, jota ilman suomalainen ei voi edes kuvitella omaa elämänsä.

Suomalainen rakastaa musiikkia ja laulaa mielellään. Suomalaisilla on sellainen traditio, että keräännytään lauluiltoihin tai lähdetään esimerkiksi lauluretkille (**lauluristeily**). Näissä tilaisuuksissa kaikille osanottajille jaetaan laulujen sanat. Ammattimuusikot tai musiikin harrastelijat vetävät näitä tilaisuuksia ja säestävät eri soittimilla laulajia. Näissä tilaisuuksissa laulavat sekä nuoret että vanhat. Ja ne tuottavat kaikille suurta tyydytystä.

Neuvo: *Oppiakseen paremmin tuntemaan suomalaiset heihin täytyy tutustua itse, vaikka se ei olekaan helposti tehty. Suomalainen ei näytä tunteitaan heti. Hänen on vaikea päättää, haluaako hän tutustua johonkuhun vai ei. Usein suomalainen edelleen miettii, vaikka kaikki on jo ohi. Teille tulee ehkä tunne, että suomalainen on teistä kiinnostunut. Yrittäkää silloin tajuta hänen rytmensä ja kuunnelkaa, miten hän vastaa teidän kysymyksiinne. Edetkää maltillisesti, jotta ette vaikuttaisi tungettelevalta, kertokaa itsestänne pienissä erissä herätellen hänen mielenkiintoaan teitä kohtaan vähitellen. Suomalaista ei tarvitse varoa, mutta ei myöskään kannata olla liian aktiivinen. Suomalaisesta voi tulla teidän hyvä ystävä, mutta siihen tarvitaan aikaa. (Helsingissä olevan Kriisikeskuksen suositus)*